

Praktyczny wykład Nowego Testamentu

Apostoła Pawła List do Rzymian

Część I

Materiały do wykładów (wykład 1.)

Autor: Marek Kaczmarczyk



Spis treści

Metoda	3
Zarys HRB	3
Zarys PS-T	3
Więcej na temat... ..	3
Przykłady różnych kompozycji z Listu do Rzymian.....	4
Przykład 1 - Struktura koncentryczna	4
Przykład 2 - Struktura koncentryczna	4
Przykład 3 - Struktura równoległa	5
Przykład 3a - Struktura równoległa	5
Przykład 4 - Przykład z warstwą w układzie równoległym rozdzielonym.	6
Rodzaje związków pomiędzy elementami paralelnymi	6
HRB/PS-T - DODATKI.....	7
Nazewnictwo i sposób oznaczania elementów struktury	7
Oznaczenia partii w zależności od poziomu organizacji tekstu	7
Sposób graficznej prezentacji struktur bazowych	7
Oznaczenia elementów struktury koncentrycznej	8
Oznaczenia elementów struktury równoległej i równoległej rozdzielonej	8
Wyróżnione elementy struktur	8
Warstwy struktury.....	9
Oznaczenia wersetów	9
Wybrane zagadnienia wstępowe	10
Odbiorcy	10
Geneza społeczności w Rzymie	10
Stan społeczności w Rzymie	10
Autor	10
Związki Pawła ze społecznością w Rzymie	10
Data i miejsce powstania listu do Rzymian	10
Kontekst bliski – problem w społeczności	11
Struktura Listu do Rzymian	12
Zestawienie podstawowych sygnałów przemawiających za koncentryczną strukturą Listu do Rzymian	13



Kontakt

Prowadzący i autor: Marek Kaczmarczyk

Kontakt: m.kaczmarczyk@berea.edu.pl

Metoda

Prezentacja Listu do Rzymian będzie prowadzona na podstawie wyników badania jego treści z perspektywy hebrajskiej retoryki biblijnej (HRB) w podejściu semantyczno-tematycznym (w skrócie PS-T).

Zarys HRB

Z powyższego powodu konieczne jest przynajmniej otarcie się uczestników kursu z kluczowymi ideami HRB i PS-T.

- HRB to określenie dla zwyczaju (konwencji) kompozycji tekstów jaki napotykamy w Biblii.
- HRB to również narzędzie badania tekstów biblijnych, które służy do rekonstrukcji kompozycji poszczególnych tekstów oraz wskazuje reguły czytania specyficznych kompozycji.
- HRB rozpoznała zasadniczo dwie typowe kompozycje: koncentryczną i równoległą.
- HRB docenia tekst księgi, jako świadomie skomponowaną całość (ufa autorowi).
- HRB traktuje teksty jako wypowiedzi retoryczne, tj. przekonujące do określonych treści i / lub postaw (w przeciwieństwie do samego opisu, prezentacji czegoś).

Zarys PS-T

Podejście semantyczno-tematyczne to autorski, szczególnie określony sposób podejścia do tekstów Biblii i pracy nad nimi, który mieści się w ramach szerszej określonego obszaru HRB.

Mówiąc bardzo skrótowo, PS-T ma zdecydowanie bardziej „wyostrzone krawędzie” jeśli chodzi o oczekiwania względem tekstów biblijnych. Ufa autorom tekstów znacznie bardziej niż czynią to inni autorzy. Znacznie bardziej wierzy w intencjonalną kompozycję tekstów Biblii. Spodziewa się wręcz całościowej hierarchicznej struktury o charakterze paralelnym.

- PS-T podobnie jak HRB zakłada retoryczny charakter tekstów biblijnych.
- PS-T wskazuje jako podstawowy klucz delimitacji tekstów wymiar znaczeniowy.
- PS-T posługuje się skończonym i bardzo krótkim zestawem struktur bazowych.
- PS-T wskazuje konkretne reguły czytania odpowiednich struktur, w celu określenia ich wymowy (np. każda z kompozycji posiada stały punkt akcentowany, tj. miejsce do którego zmierza dana wypowiedź, co do jej najistotniejszej treści).
- PS-T proponuje określoną procedurę pracy z tekstem oraz narzędzia uzupełniające ten proces.

Więcej na temat...

Więcej na temat HRB i PS-T zawiera cykl kursów HRB 1-4 dostępny w systemie szkoły „Berea”.

Notatki

Przykłady różnych kompozycji z Listu do Rzymian

Przykład 1 - Struktura koncentryczna

Rz 6,12-14 (BW)

A (12) Niechże więc nie panuje grzech w śmiertelnym ciele waszym, abyście nie byli posłuszni pożądliwościom jego,

B (13a) i nie oddawajcie członków swoich grzechowi na oręż nieprawości,

C (13b) ale oddawajcie siebie Bogu jako ożywionych z martwych,

B1 (13c) a członki swoje Bogu na oręż sprawiedliwości.

A1 (14) Albowiem grzech nad wami panować nie będzie, bo nie jesteście pod zakonem, lecz pod łaską.

Związki:

A-A1 – nie! dla panowania grzechu.

B-B1 – właściwe używanie swoich członków; obraz członków jako oręża; opozycja: nie w służbie grzechowi ku nieprawości/ TAK w służbie Bogu ku sprawiedliwości.

C – wezwanie do oddania siebie Bogu do służby (bo powstałeś do nowego życia w Chrystusie).

AKCENT pada na element **C** – Wezwanie do porzucenia starego sposobu życia na rzecz nowego, nie w poddaniu pożądliwościom i grzechowi, ale w wolności łaski. Takie życie będzie służbą Bogu a nie złu.

Przykład 2 - Struktura koncentryczna

Rz 8,35-39 (BW)

A (35a) Któż nas odłączy od miłości Chrystusowej?

B (35b) Czy utrapienie, czy ucisk, czy prześladowanie, czy głód, czy nagość, czy niebezpieczeństwo, czy miecz?

C (36) Jak napisano: Z powodu ciebie co dzień nas zabijają, uważają nas za owce ofiarne.

C1 (37) Ale w tym wszystkim zwyciężamy przez tego, który nas umiłował.

B1 (38) Albowiem jestem tego pewien, że ani śmierć, ani życie, ani aniołowie, ani potęgi niebieskie, ani terażniejszość, ani przyszłość, ani moce, (39a) ani wysokość, ani głębokość, ani żadne inne stworzenie

A1 (39b) nie zdoła nas odłączyć od miłości Bożej, która jest w Chrystusie Jezusie, Panu naszym.

Związki:

A-A1 – nikt nie odłączy nas od miłości Chrystusa i Boga (w Chrystusie).

B-B1 – rzeczy negatywne, które nie są w stanie odłączyć od miłości.

C-C1 – akcent w postaci opozycji: **C**: choć tak sądzą i tak robią z nami – cierpienie i śmierć przychodzi na nas z powodu Chrystusa; **C1**: my jednak wiemy, że i w tym odnosimy zwycięstwo, ze względu na Chrystusa (Boga), który nas miłuje (i jest gwarantem życia).

AKCENT, jako opozycja, zestawia dwie odmienne perspektywy spojrzenia na los wierzących. Mocniejszy nacisk pada na element **C1** – świadomość miłości Boga i zmiłowania dostąpionego w Chrystusie daje wierzącym siłę i mocną nadzieję nawet w obliczu groźnych dla życia przeciwności i oporu przeciwników.

Przykład 3 - Struktura równoległa

Rz 9,30-32 (BW)

a1 (30a) Cóż tedy powiemy? To, że poganie,

b1 (30b) którzy nie dążyli do sprawiedliwości,

c1 (30c) sprawiedliwości dostąpili,

d1 (30d) sprawiedliwości, która jest z wiary;

a2 (31a) a Izrael,

b2 (31b) który dążył do sprawiedliwości z zakonu,

c2 (31c) do sprawiedliwości z zakonu nie doszedł.

d2 (32a) Dlaczego? Dlatego, że było to nie z wiary, lecz jakby z uczynków;

Związki:

a1-a2 – wskazanie dwóch grup: pogan i Izraela.

b1-b2 – pokazanie stosunku obu grup do usprawiedliwienia (stanu więzi z Bogiem w pojednaniu): poganie: brak zaangażowania; Izrael: zaangażowanie oparte na Prawie.

c1-c2 – stan aktualny obu grup w stosunku do usprawiedliwienia; poganie dostąpili go, a Izraelici nie.

d1-d2 – elementy przeciwstawne; objaśniają sukces jednej grupy i porażkę drugiej.

AKCENT pada na elementy **d1** i **d2** jednak większy nacisk (ZAWSZE) pada na element w ostatnim szeregu, czyli na **d2** – Żydzi (określenie uogólniające, hiperbola) nie oparli się na zaufaniu Bogu, ale na swojej sile do wypełniania uczynków (przykazań) Prawa. Dlatego ponieśli (ponoszą) porażkę w swoich poszukiwaniach. Przeciwnie poganie, oni uznali, że Chrystus jest podstawą pojednania z Bogiem, odpuszczenia i ich nadziei na życie.

Przykład 3a - Struktura równoległa

Rz 2,25-26 (BW)

a1 (25a) Bo obrzezanie jest pożyteczne, jeśli przestrzegasz zakonu;

b1 (25b) jeśli jednak jesteś przestępcą zakonu,

c1 (25c) obrzezanie twoje stało się nieobrzezaniem.

a2 (26a) Jeśli więc ten, który nie ma obrzezania,

b2 (26b) zachowuje przykazania zakonu,

c2 (26c) czyż jego nieobrzezanie nie będzie poczytane za obrzezanie?

Związki:

a1-a2 – części wprowadzają początkowe rozgraniczenie na dwie grupy ludzi, na Żydów i pogan.

b1-b2 – przeciwstawne obrazy postaw: **b1**: Żyd, pomimo iż jest Żydem, jednak nie spełnia Prawa; **b2**: poganin, który Prawo zachowuje (a który nie nosi znaku przymierza).

c1-c2 – para zbiera przeciwstawne oceny postaw, widziane z Bożej perspektywy.

AKCENT pada na elementy **c1, c2**, ale akcent mocniejszy ma **c2** – poganin spełniający Prawo będzie uznany przez Boga za kogoś, kto jest z Nim w przymierzu (obrzezanie jest tu traktowane

jako zewnętrzny znak bycia w przymierzu), w przeciwieństwie do Żyda, który sedno Prawa porzucił (choć znak przymierza nosił).

Przykład 4 - Przykład z warstwą w układzie równoległym rozdzielonym.

Rz 4,6-8* (BW)

A a1 (6a) jak i Dawid nazywa błogosławionym człowieka,

b1 (6b) któremu Bóg udziela usprawiedliwienia, niezależnie od uczynków;

B a1 (7a) błogosławieni, którym odpuszczone są

b1 (7b) nieprawości

a2 (7c) i których *są zakryte*

b2 (7d) grzechy;

A1 a2 (8a) błogosławiony mąż,

b2 (8b) któremu *nie poczyta* Pan grzechu.

* - we fragmencie *kursywą* wyróżniono miejsca zmiany porządku wyrazów według tekstu greckiego.

Elementy **A** i **A1** tworzą dopełniające się tematycznie dwa szeregi, w tym przypadku po dwa elementy **a1** i **b1** oraz w **A1**: **a2** i **b2**. Warstwa o strukturze równoległej rozdzielonej, podobnie jak w strukturze równoległej, akcentuje ostatnie elementy w szeregu.

Cały fragment skupia się na przebaczeniu (Bóg: „udziela usprawiedliwienia”, odpuszcza, zakrywa, nie poczyta grzechu). Podkreśla, że jest to prerogatywa wyłącznie Boga. Jego skutkiem jest stan szczęścia, błogosławieństwa (również wyzwolenia). W **WARSTWIE I (A/b1-A1/b2)** ustawiona jest perspektywa jednostkowa, natomiast w **WARSTWIE II - B**, zbiorowa (liczba mnoga). Akcent główny zostaje wzmocniony przez akcenty lokalne.

Rodzaje związków pomiędzy elementami równoległymi

Pomiędzy elementami tekstu, które rozpoznano jako równoległe w budowie danego fragmentu, może zachodzić jedna z trzech relacji:

- relacja synonimiczna (identyczność tekstów - np. refren, powtórzona fraza lub prawie identyczność; brak czystego przykładu w Rz poza przypadkami trywialnymi),
- relacja syntetyczna (zgoda co do sedna treści lub kierunku wypowiedzi plus dopełnianie się lub poszerzanie obszaru; patrz Przykład 1. elementy A i A1, oraz Przykład 2. elementy A i A1, B i B1),
- relacja antyetyczna (układ przeciwstawny pod określonym względem; patrzy Przykład 3., elementy b1 i b2, c1 i c2 oraz d1 i d2).

Ponownie, więcej na temat HRB i PS-T zawiera cykl kursów HRB 1-4 dostępny w systemie szkoły „Berea”.

Notatki

.....

.....

.....

.....

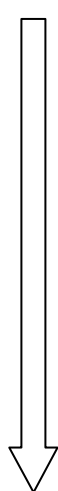
HRB/PS-T - DODATKI

Nazewnictwo i sposób oznaczania elementów struktury

Oznaczenia partii w zależności od poziomu organizacji tekstu

Każda rozbudowana wypowiedź jest jakoś podzielona na mniejsze części składowe. Książki na przykład składają się z części, z rozdziałów, czasem z podrozdziałów i z ustępów. Taki podział nie wydawał mi się najbardziej adekwatny do tekstów o paralelnym charakterze, dlatego w PS-T wprowadziłem inny sposób podziału tekstu. Ilustruje to poniższy szereg. Jego porządek oddaje kolejność oznaczeń począwszy od głównych części podziału tekstu do jego części najmniejszych (zależnie od tego do jakiego momentu analizę doprowadzono).

KSIĘGA:



- SEKCJE (SEKCJA A – SEKCJA A1)**
- SEKWENCJE (SEKWENCJA A – SEKWENCJA A1)**
- PODSEKWENCJE {opcjonalnie} (PODSEKWENCJA A - PODSEKWENCJA A1)**
- FRAGMENTY (FRAGMENT A - FRAGMENT A1)**
- ELEMENTY {opcjonalnie} (ELEMENT A - ELEMENT A1)**

Wewnątrz FRAGMENTU (lub ELEMENTU) budowę oraz kolejne zagłębienia kompozycji rozróżnione zostają przez rodzaj formatowania oznaczenia literowego.

- A (A-A1)**
- a (a-a1)**
- a (a-a1)**
- aa (aa-aa1)**
- aa (aa-aa1)**
- ...

Wszystkie nazwy podawane będą wielkimi literami. Natomiast oznaczenia literowe – zgodnie z podanym szeregiem, odpowiednio do stopnia zagłębienia struktury. Nazwy i kody wyróżniane będą dodatkowo w tekście przez zapisanie ich czcionką wytłuszczoną. Kolejne elementy na tym samym poziomie struktury będą oznaczane kolejnymi literami alfabetu (np. na poziomie sekcji: **SEKCJA A**, **SEKCJA B**, **SEKCJA C** itd.).

Zaznaczmy, że określenia takie jak „fragment” oraz „element” będą pojawiać się często w trakcie omawiania tekstu, ale nie będą w każdym przypadku odnosić się do formalnie oznaczonego tekstu jako **FRAGMENTU** lub **ELEMENTU**.

Sposób graficznej prezentacji struktur bazowych

Struktura koncentryczna (ostra)	Struktura koncentryczna (płaska)	Struktura równoległa	Struktura równoległa rozdzielona warstwy
A B C A1 B1	A B C <u>C1</u> A1 B1	A1 B1 C1 A2 B2 C2	A1 B1 C1 Tekst rozdzielający A2 B2 C2

Oznaczenia elementów struktury koncentrycznej

W przypadku struktury koncentrycznej elementy paralelne będziemy oznaczać zgodnie z poniższym schematem¹.

Element podstawowy	Element paralelny
SEKCJA A SEKWENCJA A FRAGMENT A A a <u>a</u> aa <u>aa</u> :	SEKCJA A1 SEKWENCJA A1 FRAGMENT A1 A1 a1 <u>a1</u> aa1 <u>aa1</u> :

Jak widać z zestawienia, podstawowym wyróżnikiem przynależności do struktury koncentrycznej jest fakt, że element podstawowy nie zawiera w kodzie żadnej cyfry.

Oznaczenia elementów struktury równoległej i równoległej rozdzielonej

W odniesieniu do struktury równoległej i równoległej rozdzielonej elementy paralelne będziemy oznaczać zgodnie z poniższym schematem:

Element podstawowy	Element paralelny (1)	Element paralelny (2)	itd. ...
SEKCJA A1 SEKWENCJA A1 FRAGMENT A1 A1 a1 <u>a1</u> aa1 <u>aa1</u> :	SEKCJA A2 SEKWENCJA A2 FRAGMENT A2 A2 a2 <u>a2</u> aa2 <u>aa2</u> :	SEKCJA A3 SEKWENCJA A3 FRAGMENT A3 A3 a3 <u>a3</u> aa3 <u>aa3</u> : :

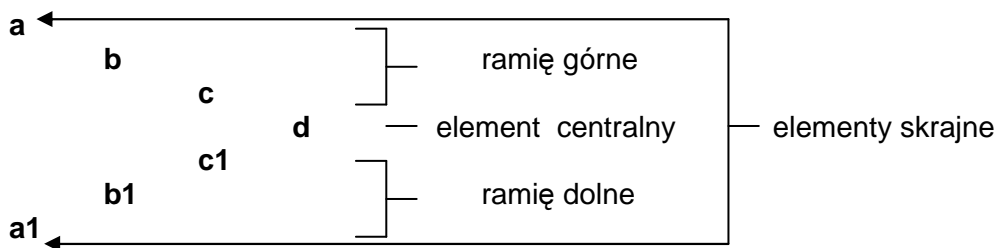
Podstawowym sygnałem, że element tekstu należy do struktury równoległej jest rozpoczęcie oznaczania danej struktury od cyfry 1 oraz pojawienie się gdziekolwiek w kodzie cyfry większej niż 1.

Wyróżnione elementy struktur

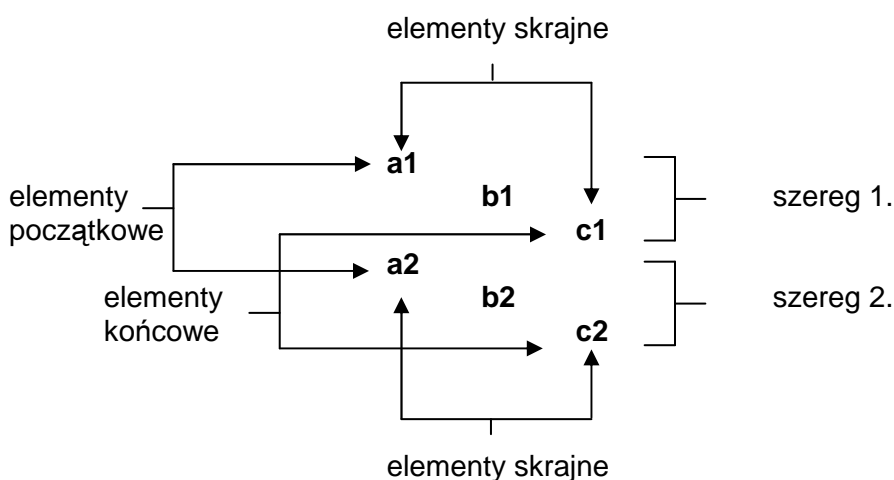
Choć niniejszy kurs nie powinien zamieniać się w kurs HRB, to jednak z powodu przyjętej określonej podstawy do prezentacji Listu do Rzymian nie da się zapobiec sytuacji, w której prowadzący nie użyje (choćby z rozpędu) jakiegoś określenia technicznego. Przede wszystkim są one użyteczne, gdy potrzeba odnieść się do szczególnej grupy elementów danej struktury. Z tego powodu poniżej zostaną zamieszczone schematy z zaznaczeniem kilku pomocnych określeń związanych z poszczególnymi rodzajami kompozycji.

¹ W tabelach pomijamy elementy opcjonalne.

Wyróżnione elementy w strukturze koncentrycznej

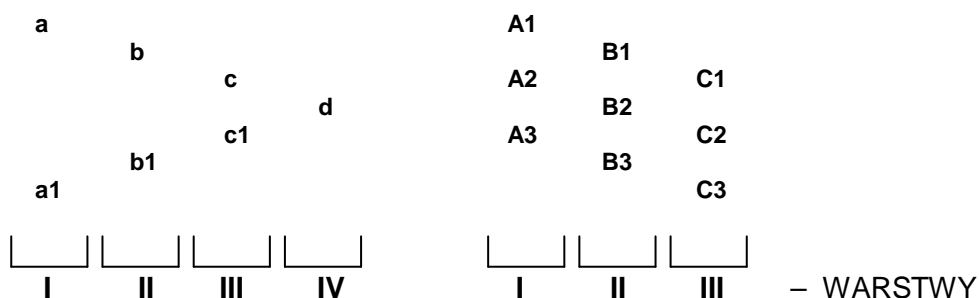


Wyróżnione elementy w strukturze równoległej



Warstwy struktury

Omawiając list Pawła poprzez jego strukturę użyteczne będzie również skorzystanie z jeszcze jednego pojęcia PS-T, tj. warstwy. Będzie ono użyteczne do śledzenia i prezentacji porządku argumentacji w płaszczyźnie horyzontalnej danej struktury. Przez warstwę będziemy rozumieć zbiór elementów paralelnych względem siebie w danej strukturze. Zilustrują to poniższe schematy. Warstwy będziemy oznaczać cyframi rzymskimi.



Oznaczenia wersetów

Na koniec jeszcze jedna uwaga. Niezależnie od oznaczeń struktury i nazw jednostek tekstu, zachowana zostanie numeracja wersetów (podawane będą w nawiasach okrągłych). Wersety, które w trakcie analizy zostały rozbite pomiędzy kilka elementów (lub stały się częściami sąsiadujących jednostek tekstu), będą dodatkowo oznaczane kolejnymi literami alfabetu, umieszczonymi w nawiasie wraz z numerem wersetu. Jeśli więc werset numer (5) został rozbit na trzy części, to każda z jego części w kolejnych elementach będzie zapisana będzie jako (5a), (5b) i (5c). Patrz przykłady struktur: Przykład 1. – werset Rz 6,13.

Wybrane zagadnienia wstępowe

Odbiorcy

Geneza społeczności w Rzymie

Dz 2,1-11²

(1) A gdy nadszedł dzień Zielonych Świąt, byli wszyscy razem na jednym miejscu. (2) I powstał nagle z nieba szum, jakby wiejącego gwałtownego wiatru, i napełnił cały dom, gdzie siedzieli. (3) I ukazały się im języki jakby z ognia, które się rozdzieliły i usiadły na każdym z nich. (4) I napełnieni zostali wszyscy Duchem Świętym, i zaczęli mówić innymi językami, tak jak im Duch poddawał. (5) **A przebywali w Jerozolimie Żydzi, mężowie nabożni, spośród wszystkich ludów, jakie są pod niebem;** (6) gdy więc powstał ten szum, zgromadził się tłum i zatrwożył się, bo każdy słyszał ich mówiących w swoim języku. (7) I zdumiali się, i dziwili, mówiąc: Czyż oto wszyscy ci, którzy mówią, nie są Galilejczykami? (8) Jakże więc to jest, że słyszymy, każdy z nas, swój własny język, w którym urodziliśmy się? (9) Partowie i Medowie, i Elamici, i mieszkańcy Mezopotamii, Judei i Kapadocji, Pontu i Azji, (10) Frygii i Pamfilii, Egiptu i części Libii, położonej obok Cyreny, **i przychodnie rzymscy,** (11) **zarówno Żydzi jak prozelici,** Kreteńcy i Arabowie - słyszymy ich, jak w naszych językach głoszą wielkie dzieła Boże.

Stan społeczności w Rzymie

Społeczność rodzi się na gruncie żydowskim najprawdopodobniej w okolicach roku 30. Jako taka rozwija się przez ok. 20 lat. Po dekrete cesarza Klaudiusza z 49 r., nakazującego Żydom opuszczenie Rzymu, charakter społeczności ulega zasadniczej przemianie. Jej trwanie utrzymują od tego momentu wierzący poganie, którzy wcześniej mieli związek ze społecznością wierzących w Jezusa Chrystusa Żydów. Stan ten trwa minimum 5 lat. Po tym okresie Żydzi ponownie mają prawo powrócić do Rzymu.

List Pawła przypada na okres ponownej integracji chrześcijan pochodzących z różnych środowisk, z Żydów i z pogan.

Autor

Saul – Paweł Apostoł

- Żyd pochodzący z Tarsu w Cylicji, posiadający status obywatela rzymskiego (Flp 3,5; Dz 21,29; Dz 22,25).
- wykształcony w tradycji rabinistycznej u boku Gamaliela (Dz 22,3).
- wcześniej gorliwy faryzeusz, zaangażowany w prześladowanie wierzących w Jezusa Chrystusa (Dz 8,3; Ga 1,13; Flp 3,5-6).
- nawrócił się w rezultacie osobistego objawienia się Chrystusa (w drodze z Jerozolimy do Damaszku; Dz 9,1-18), ok. 4-6 lat po zmartwychwstaniu Pana Jezusa.
- Paweł nie zakładał społeczności w Rzymie, ani jej wcześniej nie odwiedzał.

Związki Pawła ze społecznością w Rzymie

Dzieje i Rz 16 wskazują, że drogi Pawła przecięły się z całym szeregiem wierzących, którzy w chwili powstawania listu byli w Rzymie i byli dla reszty wierzących rozpoznawalni. Charakterystyki tych osób pokazują ich jako oddanych Panu i zaangażowanych w pracę dla innych. Wskazanie przez Pawła chrześcijanie to zarówno jego rodacy jak i poganie. Zaznaczone zostają ich otwarte postawy i gotowość pomocy wierzącym niezależnie od tego, z jakiego środowiska ktoś pochodził.

Data i miejsce powstania listu do Rzymian

Najczęściej napotkać można datowanie listu w przedziale 57-58 r. po Chr. Inni podają szerszy okres (np. 55-59) lub daty wcześniejsze, np. od 55 r.

Paweł napisał list do Rzymian najprawdopodobniej w trakcie trzeciej podróży misyjnej, gdy przebywał w Koryncie lub w Kenchrach (port Koryntu).

² W materiałach cytaty z Biblii pochodzą przede wszystkim z Biblii wydanej przez Brytyjskie i Zagraniczne Towarzystwo w Warszawie, tak zwanej Biblii Warszawskiej (BW). Często jednak pojawiają się też będą teksty zmodyfikowane za Interlinią, porządkiem wyrazowym w grece (w materiałach i na slajdach zaznaczone będą kursywą) lub z innych przekładów.

Struktura Listu do Rzymian

[1,1-5] **SEKCJA A** – Prolog - Paweł w służbie Ewangelii Boga o Jego Synu - Synu Dawidowym i Synu Bożym (spełnienie prorockich zapowiedzi), ku poddaniu wszystkich ludów posłuszeństwu wiary, ze względu na miłość i miłosierdzie Boga („dla imienia Jego”).

[1,6-7] **SEKCJA B** – Pozdrowienia, uznanie i zachęta.

[1,8-17] **SEKCJA C** – Zapowiedź odwiedzin; nadzieja pociechy ze wspólnoty wiary. (Wskazanie kierunku argumentacji: Ewangelia jako świadectwo wierności Boga, który zaprasza człowieka do życia w ufności Chrystusowi.)

Część główna
wywodu Pawła

[1,18-7,25] **SEKCJA D – Od wierności Boga do wierności człowieka**

[1,18-5,21] **SEKWENCJA A1** – Usprawiedliwienie w Chrystusie spełnieniem obietnic pism; wierność Boga. Rozprawa z błędnymi poglądami pośród Żydów / judeochrześcjan na Boży plan odbudowy relacji z ludźmi / człowiekiem.

[6,1-7,25] **SEKWENCJA B1** – Życie jako służba Bogu w nowości Ducha i w wolności od Prawa (obrazy: zmartwychwstanie jako obraz nowego życia; zaślubienie z Chrystusem - wyjątkowość relacji z Chrystusem; wewnętrzne zniewolenie i Chrystus jako Wyzwoliciel).

[8,1-39] **SEKCJA E** – Wezwanie i zachęta płynąca z faktu, że wierzący są zapowiedzią nowej rzeczywistości; już doświadczają miłości Ojca i Syna, bliskości Ducha Świętego i bezpieczeństwa w Chrystusie.

[9,1-15,13] **SEKCJA D1 – Od wierności Boga do wierności człowieka**

[9,1-11,36] **SEKWENCJA A2** – Usprawiedliwienie w Chrystusie spełnieniem obietnic pism; wierność Boga. Rozprawa z błędnymi poglądami pośród Żydów / judeochrześcjan na Boży plan odbudowy relacji z ludźmi / człowiekiem.

[12,1-15,13] **SEKWENCJA B2** – Życie jako służba Bogu; poddanie prawu miłości. Krytyka postaw wykluczających i aroganckich, odmawiających innym wierzącym pełnego współdziałania w społeczności Chrystusa.

[15,14-32] **SEKCJA C1** – Zapowiedź odwiedzin, plany misyjne i nadzieja pociechy.

[15,33-16,24] **SEKCJA B1** – Pozdrowienia, zachęta i wezwanie. Przestroga przed szerzącymi spory.

[16,25-27] **SEKCJA A1** - Doksologia. Bóg spełnia obietnicę odkupienia w Chrystusie dla wszystkich i wszystkich zaprasza do złożenia zaufania w Jezusie, Chrystusie.

Zestawienie podstawowych sygnałów przemawiających za koncentryczną strukturą Listu do Rzymian

WARSTWA I – SEKCJE A i A1

SEKCJA A - Rz 1,1-5	SEKCJA A1 - Rz 16,25-27
<p>(1) Paweł, sługa Jezusa Chrystusa, powołany na apostoła, wyznaczony do zwiastowania ewangelii Bożej,</p> <p>(2) którą Bóg przedtem zapowiedział przez swoich proroków w Pismach Świętych</p> <p>(3) o Synu swoim, potomku Dawida według ciała,</p> <p>(4) który według ducha uświęcenia został ustanowiony Synem Bożym w mocy przez zmartwychwstanie, o Jezusie Chrystusie, Panu naszym,</p> <p>(5) przez którego otrzymaliśmy łaskę i apostołstwo, abyśmy dla imienia jego przywieśli do posłuszeństwa wiary wszystkie narody,</p>	<p>(25) A temu, który ma moc utwierdzić was według ewangelii mojej i zwiastowania o Jezusa Chrystusa, według objawienia tajemnicy, przez długie wieki milczeniem pokrytej,</p> <p>(26) ale teraz objawionej i przez pisma prorockie według postanowienia wiecznego Boga obwieszczonej wszystkim narodom, żeby je przywieść do posłuszeństwa wiary -</p> <p>(27) Bogu, który jedynie jest mądry, niech będzie chwała na wieki wieków przez Jezusa Chrystusa. Amen.</p>

Legenda

Kolor czcionki	Motywy / idee / elementy łączące SEKCJĘ A i A1
czerwony	prorockie zapowiedzi Ewangelii
fioletowy	motyw zwiastowania Ewangelii lub powołania do takiego dzieła
niebieski	bezpośrednie zaangażowanie Boga w plan zbawienia i w objawienie Ewangelii
zielony	różne określenia wskazujące pochodzenie Ewangelii i jej podstawową treść (od Boga; od Chrystusa; od Pawła – o Chrystusie)
brązowy	motyw obecności Ewangelii w zapowiedziach od dawna

Notatki

.....

.....

.....

.....

.....

.....

WARSTWA II – SEKCJE B i B1

SEKCJA B - Rz 1,6-7	SEKCJA B1 - Rz 15,33-16,24
<p>(6) wśród których jesteście i wy, powołani przez Jezusa Chrystusa;</p> <p>(7) wszystkim, którzy jesteście w Rzymie, umiłowanym Boga, powołanym świętym: Łaska wam i pokój od Boga, Ojca naszego, i Pana Jezusa Chrystusa.</p>	<p>(33) A Bóg pokoju niech będzie z wami wszystkimi. Amen.</p> <p>Rz 16</p> <p>(1) A polecam wam Febę, siostrę naszą, która jest diakonisą zboru w Kenchreach, (2) abyście ją przyjęli w Panu, jak przystoi świętym, i wspierali ją w każdej sprawie, jeśli od was tego potrzebowała, bo i ona była wielu pomocna, również mnie samemu. (3) Pozdrówcie Pryskę i Akwilę, współpracowników moich w Chrystusie Jezusie, (4) którzy za moje życie szyi swej nadstawili, którym nie tylko ja sam dziękuję, ale i wszystkie zbory pogańskie, [...]</p> <p>(16) Pozdrówcie jedni drugich pocałunkiem świętym. Pozdrawiają was wszystkie zbory Chrystusowe.</p> <p>(17) A proszę was, bracia, abyście się strzegli tych, którzy wzniecają spory i zgorszenia wbrew naucze, którą przyjęliście; unikajcie ich. (18) Tacy bowiem nie służą Panu naszemu, Chrystusowi, ale własnemu brzuchowi, i przez piękne a pochlebne słowa zwodzą serca prostaczków. (19) Albowiem posłuszeństwo wasze znane jest wszystkim; dlatego raduję się z was i chcę, abyście byli mądrzy w tym, co dobre, a czyści wobec zła. (20) A Bóg pokoju rychło zetrze szatana pod stopami waszymi. Łaska Pana naszego, Jezusa, niechaj będzie z wami.</p> <p>(21) Pozdrawia was Tymoteusz, współpracownik mój, i Lucjusz, i Jazon, i Sozypater, rodacy moi. [...]</p> <p>(24) Łaska Pana naszego, Jezusa Chrystusa, niech będzie z wami wszystkimi. Amen.</p>

Legenda

Kolor czcionki	Motywy / idee / elementy łączące SEKCJĘ B i B1
czerwony	zbieżne elementy pozdrowienia, które odnoszą się do pokoju i łaski od Boga i Pana Jezusa
niebieski	wtrącenia o charakterze afirmacji i uznania
zielony	motyw uogólnienia w pozdrowieniach

Uwagi

1. Warstwa spina sekcje, które w całości są pozdrowieniem, ale z elementami uznania, zachęty lub wezwania.
2. Pozdrowienie zasadnicze z SEKCJI B zostaje rozbite na dwie części i stanowi ramę pozdrowień w SEKCJI B1.
3. Akcent SEKCJI B1 powtarza jedną z części pozdrowienia głównego (wer. 20b ⇔ wer. 24.).

Notatki

WARSTWA III – SEKCJE A i A1

SEKCJA C - Rz 1,8-17	SEKCJA C1 - Rz 15,14-32
<p>(8) Najpierw dziękuję Bogu mojemu przez Jezusa Chrystusa za was wszystkich, że wiara wasza słynie po całym świecie. (9) Świadkiem bowiem jest mi Bóg, któremu służę w duchu moim przez zwiastowanie ewangelii Syna jego, że nieustannie o was pamiętam (10) zawsze w modlitwach moich, prosząc, żeby mi się wreszcie udało za wolą Bożą przyjść do was. (11) Pragnę bowiem ujrzeć was, abym mógł wam udzielić nieco z duchowego daru łaski dla umocnienia was, (12) to znaczy, aby doznać wśród was pociechy przez obopólną wiarę, waszą i moją. (13) A nie chcę, bracia, abyście nie wiedzieli, że często zamierzałem przybyć do was, aby i wśród was, podobnie jak wśród innych narodów, zebrać jakiś plon, lecz aż do tej chwili miałem przeszkody. (14) Jestem dłużnikiem Greków i nie Greków, mądrych i niemądrych. (15) Tak więc, jeśli o mnie idzie, gotów jestem zwiastować ewangelię i wam w Rzymie. (16) Albowiem nie wstydę się Ewangelii Chrystusowej, jest ona bowiem mocą Bożą ku zbawieniu każdego, kto wierzy, najpierw Żyda, potem Greka, (17) bo usprawiedliwienie Boże w niej bywa objawione, z wiary w wiarę, jak napisano: A sprawiedliwy z wiary żyć będzie.</p>	<p>(14) Ja sam zaś, bracia moi, mam pewność co do was, że i wy jesteście pełni dobroci, napełnieni umiejętnością wszelkiego rodzaju i możecie jedni drugich pouczać. (15) Jednak napisałem do was, bracia, tu i ówdzie nieco śmielej, chcąc wam to odświeżyć w pamięci, a to na mocy łaski, która mi jest dana przez Boga, (16) żebym był dla pogan sługą Chrystusa Jezusa, sprawującym świętą służbę zwiastowania ewangelii Bożej, aby poganie stali się ofiarą przyjemną, poświęconą przez Ducha Świętego. (17) Mam tedy powód do chluby w Chrystusie Jezusie ze służby dla Boga. (18) Nie odważę się bowiem mówić o czymkolwiek, czego Chrystus nie dokonał przeze mnie, aby przywieść pogan do posłuszeństwa słowem i czynem, (19) przez moc znaków i cudów oraz przez moc Ducha Świętego, tak iż, począwszy od Jerozolimy i okolicznych krajów aż po Ilirię, rozkrzewiłem ewangelię Chrystusową. (20) A przy tym chlubą moją było głosić ewangelię nie tam, gdzie imię Chrystusa było znane, abym nie budował na cudzym fundamencie, (21) lecz jak napisano: Ujrzą go ci, do których wieść o nim nie doszła, a ci, co o nim nie słyszeli, poznają go. (22) Dlatego też często miałem przeszkody, które mi nie dozwoliły przyjść do was; (23) lecz teraz, nie mając już pola pracy w tych stronach, a pragnąc już od wielu lat przyjść do was, (24) mam nadzieję, że po drodze, kiedy pójdę do Hiszpanii, ujrę was i że wy mnie tam wyprawicie, gdy się już wami trochę nacieszę. (25) A teraz idę do Jerozolimy z posługą dla świętych. (26) Macedonia bowiem i Achaja postanowiły urządzić składkę na ubogich spośród świętych w Jerozolimie. (27) Tak jest, postanowiły, bo też w samej rzeczy są ich dłużnikami, gdyż jeżeli poganie stali się uczestnikami ich dóbr duchowych, to powinni usłużyć im dobrami doczesnymi. (28) Gdy więc załatwię tę sprawę i doręczę im ten plon, wybiorę się do Hiszpanii wstępując po drodze do was. (29) A wiem, że idąc do was, przyjdę z pełnią błogosławieństwa Chrystusowego. (30) Proszę was tedy, bracia, przez Pana naszego, Jezusa Chrystusa, i przez miłość Ducha, abyście wspólnie ze mną walczyli w modlitwach, zanoszonych za mnie do Boga, (31) bym został wyrwany z rąk niewierzących w Judei i by posługa moja dla Jerozolimy została dobrze przyjęta przez świętych, (32) tak iżbym za wolą Bożą z radością przyszedł do was i wśród was zasnął odpoczynku.</p>

Legenda

Kolor czcionki	Motywy / idee / elementy łączące SEKCJĘ C i C1
czerwony	motywy służby Pawła przez zwiastowanie Ewangelii (Syna i Ojca) oraz obdarowania Pawła łaską
fioletowy	motyw długu; SEKCJA C: dług „duchowy” Pawła (Żyda) względem wszystkich ludzi; SEKCJA C1: dług poganochrześcijan względem judeochrześcijan
niebieski	zapowiedzi odwiedzin społeczności w Rzymie
zielony	motyw pociechy / odpoczynku Pawła wśród chrześcijan w Rzymie
brązowy	motyw daru Pawła w służbie dla innych
turkusowy	motyw modlitwy; SEKCJA C: modlitwa Pawła o chrześcijan w Rzymie; SEKCJA C1: wezwanie chrześcijan do modlitwy za Pawła

WARSTWA IV – SEKCJE D i D1

Charakterystyka zbiorcza SEKWENCJI A1 i A2

- Paweł zwraca się znacznie częściej do judeochrześcijan niż do wierzących z pogan.
- Intensywna argumentacja w oparciu o pisma (Prawo, Pisma i Proroków).
- Ekspozycja wierności Boga / Chrystusa jako wyłącznej podstawy pojednania i usprawiedliwienia
- Podkreślenie wierności Boga w realizacji planu wybawienia człowieka (wierność w stosunku do złożonych obietnic Abrahamowi i Izraelowi).
- Temat usprawiedliwienia jest dyskutowany głównie ze względu na judeochrześcijan.
- Dyskusja roli Izraela i Prawa w kontekście szerokiego planu zbawienia człowieka.
- Obszerne i bardzo krytyczne wypowiedzi w stosunku do Izraela i Żydów.
- Łaska i sąd jako narzędzia Boga, który włada i ma plan.

Charakterystyka zbiorcza SEKWENCJI B1 i B2

- Przedstawienie praktycznych konsekwencji pojednania z Bogiem w Chrystusie.
- Życie jako unikalna więź z Chrystusem i jako służba Panu.
- Życie „pod prawem miłości” w „nowości ducha” (ze względu na Ducha Św.), a w wolności od „przestarzałej litery” (Prawa).
- Mocne zaznaczenie wagi odpowiedniego mentalnego uformowania i ukierunkowania.
- Wyraźny porządek: od właściwego poznania i zrozumienia do adekwatnej praktyki.
- Obie części korzystają z obrazu przejścia od śmierci do życia oraz od niewoli do wolności.
- Bardzo sporadyczne odniesienia do ST.

WARSTWA V – SEKCJA E (Rz 8)

(1) Przeto teraz nie ma żadnego potępienia dla tych, którzy są w Chrystusie Jezusie.

(2) Bo zakon Ducha, który daje życie w Chrystusie Jezusie, uwolnił cię od zakonu grzechu i śmierci. (3) Albowiem czego zakon nie mógł dokonać, w czym był słaby z powodu ciała, tego dokonał Bóg: przez zesłanie Syna swego w postaci grzesznego ciała, ofiarując je za grzech, potępił grzech w ciebie, (4) aby słuszne żądania zakonu wykonały się na nas, którzy nie według ciała postępujemy, lecz według Ducha.

(5) Bo ci, którzy żyją według ciała, myślą o tym, co cielesne; ci zaś, którzy żyją według Ducha, o tym, co duchowe. (6) Albowiem zamysł ciała, to śmierć, a zamysł Ducha, to życie i pokój. (7) Dlatego zamysł ciała jest wrogi Bogu; nie poddaje się bowiem zakonowi Bożemu, bo też nie może. (8) Ci zaś, którzy są w ciebie, Bogu podobać się nie mogą. (9) Ale wy nie jesteście w ciebie, lecz w Duchu, jeśli tylko Duch Boży mieszka w was. Jeśli zaś kto nie ma Ducha Chrystusowego, ten nie jest jego. (10) Jeśli jednak Chrystus jest w was, to chociaż ciało jest martwe z powodu grzechu, jednak duch jest żywy przez usprawiedliwienie. (11) A jeśli Duch tego, który Jezusa wzbudził z martwych, mieszka w was, tedy Ten, który Jezusa Chrystusa z martwych wzbudził, ożywi i wasze śmiertelne ciała przez Ducha swego, który mieszka w was. (12) Tak więc, bracia, jesteśmy dłużnikami nie ciała, aby żyć według ciała. (13) Jeśli bowiem według ciała żyjecie, umrzecie; ale jeśli Duchem sprawy ciała umartwiacie, żyć będziecie.

(14) Bo ci, których Duch Boży prowadzi, są dziećmi Bożymi. (15) Wszak nie wzięliście ducha niewoli, by znowu ulegać bojaźni, lecz wzięliście ducha synostwa, w którym wołamy: Abba, Ojcze! (16) Ten to Duch świadczy wspólnie z duchem naszym, że dziećmi Bożymi jesteśmy.

(17) A jeśli dziećmi, to i dziedzicami, dziedzicami Bożymi, a współdziedzicami Chrystusa, jeśli tylko razem z nim cierpimy, abyśmy także razem z nim uwielbieni byli. (18) Albowiem sądzę, że utrapienia teraźniejszego czasu nic nie znaczą w porównaniu z chwałą, która ma się nam objawić. (19) Bo stworzenie z tęsknotą oczekuje objawienia synów Bożych, (20) gdyż stworzenie zostało poddane znikomości, nie z własnej woli, lecz z woli tego, który je poddał, w nadziei, (21) że i samo stworzenie będzie wyzwolone z niewoli skażenia ku chwalebnej wolności dzieci Bożych. (22) Wiemy bowiem, że całe stworzenie wspólnie wzdycha i wspólnie boleje aż dotąd. (23) A nie tylko ono, lecz i my sami, którzy posiadamy zaczątek Ducha, wzdychamy w sobie, oczekując synostwa, odkupienia ciała naszego. (24) W tej bowiem nadziei zbawieni jesteśmy; a nadzieja, którą się ogląda, nie jest nadzieją, bo jakże może ktoś spodziewać się tego, co widzi? (25) A jeśli spodziewamy się tego, czego nie widzimy, oczekujemy żarliwie, z cierpliwością.

(26) Podobnie i Duch wspiera nas w niemocy naszej; nie wiemy bowiem, o co się modlić, jak należy, ale sam Duch wstawia się za nami w niewysłowionych westchnieniach. (27) A Ten, który bada serca, wie, jaki jest zamysł Ducha, bo zgodnie z myślą Bożą wstawia się za świętymi.

(28) A wiemy, że Bóg współdziała we wszystkim ku dobremu z tymi, którzy Boga miłują, to jest z tymi, którzy według postanowienia jego są powołani. (29) Bo tych, których przedtem znał, przeznaczył właśnie, aby się stali podobni do obrazu Syna jego, a On żeby był pierworodnym pośród wielu braci; (30) a których przeznaczył, tych i powołał, a których powołał, tych i usprawiedliwił, a których usprawiedliwił, tych i uwielbił.

(31) Cóż tedy na to powiemy? Jeśli Bóg za nami, któż przeciwko nam? (32) On, który nawet własnego Syna nie oszczędził, ale go za nas wszystkich wydał, jakżeby nie miał z nim darować nam wszystkiego? (33) Któż będzie oskarżał wybranych Bożych? Przecież Bóg usprawiedliwia. (34) Któż będzie potępiał? Jezus Chrystus, który umarł, więcej, zmartwychwstał, który jest po prawicy Boga, Ten przecież wstawia się za nami.

(35) Któż nas odłączy od miłości Chrystusowej? Czy utrapienie, czy ucisk, czy prześladowanie, czy głód, czy nagość, czy niebezpieczeństwo, czy miecz? (36) Jak napisano: Z powodu ciebie co dzień nas zabijają, uważają nas za owce ofiarne. (37) Ale w tym wszystkim zwyciężamy przez tego, który nas umiłował. (38) Albowiem jestem tego pewien, że ani śmierć, ani życie, ani aniołowie, ani potęgi niebieskie, ani teraźniejszość, ani przyszłość, ani moce, (39) ani wysokość, ani głębokość, ani żadne inne stworzenie nie zdoła nas odłączyć od miłości Bożej, która jest w Chrystusie Jezusie, Panu naszym.

Berea

Chrześcijański Ośrodek Edukacyjny